


บทบาทของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในการพัฒนาอาชีพในชุมชน :  
กรณีศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ยโสธร และร้อยเอ็ด



นางสาวสุกณิศา ยาวะโนภาส

ศูนย์วิทยทรัพยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาพัฒนศึกษา ภาควิชาสารัตถศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2545

ISBN 974-17-3233-3

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I 20874212

ROLES OF AGRICULTURE AND TECHNOLOGY COLLEGE IN COMMUNITY CAREER  
DEVELOPMENT : CASE STUDIES OF UBOLRACHATANI, YASOTHON  
AND ROIED PROVINCES



Miss. Supanida Yavanopas

ศูนย์วิทยทรัพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements  
for the Degree of Master of Education in Development Education

Department of Foundation of Education

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2002

ISBN 974-17-3233-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์

บทบาทของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในการพัฒนาอาชีพในชุมชน :  
กรณีศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี ยโสธร และร้อยเอ็ด

โดย

นางสาวสุภณิดา ยาวะ โนนภาส

สาขาวิชา

พัฒนศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ ดร.อมรวิรัช นาครทรพรพ

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการ  
ศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีคณะครุศาสตร์  
(รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูริย์ สิ้นลาร์ตัน)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ  
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุมพล พุฒภัทรชีวิน)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา  
(อาจารย์ ดร.อมรวิรัช นาครทรพรพ)

..... กรรมการ  
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชนิตา รักษ์พลเมือง)

..... กรรมการ  
(อาจารย์ ดร.ชื่นชนก โควินท์)

ศุภณิดา ยาวะโนภาส : บทบาทของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในการพัฒนาอาชีพใน  
ชุมชน : กรณีศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ยโสธร และร้อยเอ็ด

(ROLES OF AGRICULTURE AND TECHNOLOGY COLLEGE IN COMMUNITY  
CAREER DEVELOPMENT : CASE STUDIES OF UBOLRACHATANI, YASOTHON  
AND ROIED PROVINCES ) อาจารย์ ที่ปรึกษา : อาจารย์ ดร.อมรวิรัช นาคทรพรพ,  
215 หน้า ISBN 974-17-3233-3

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาบทบาทของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีใน  
การพัฒนาอาชีพในชุมชน ความคาดหวังของนักศึกษาและชุมชนต่อวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในการ  
พัฒนาอาชีพในชุมชน และปัญหา ข้อเสนอแนะในการพัฒนาอาชีพในชุมชน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการ  
สัมภาษณ์ และสอบถาม กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 324 คน โดยสัมภาษณ์ชุมชน 15 คน นักศึกษา 15 คน และครู  
อาจารย์ 12 คน สอบถาม ชุมชน 342 คน นักศึกษา 175 คน และครู อาจารย์ 124 คน วิเคราะห์โดยการหาค่า  
ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลแบบความเรียง

#### ผลการวิจัยพบว่า

บทบาทของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในการพัฒนาอาชีพในชุมชน ตาม โครงการปฏิรูป  
การศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต เป็นการให้การศึกษาแก่ผู้ด้อยโอกาสที่เป็นบุตรหลานเกษตรกรร้อยละ 94.70 โดยการ  
ให้อยู่ฟรี และให้ทุนทำโครงการเกษตรเพื่อยังชีพ หารายได้ระหว่างเรียน บทบาทในการจัดการศึกษาที่สอดคล้อง  
กับบริบท โดยการเชิญเกษตรกรตัวอย่าง เจ้าของสถานประกอบการ เป็นวิทยากรและบรรยายพิเศษ  
เน้นเรียน โดยการปฏิบัติจริง เพื่อเตรียมความพร้อมผู้ประกอบการหน้าใหม่ ผลผลิตด้านการเกษตรของ  
นักศึกษาต้องบริหารจัดการและนำไปจำหน่ายเอง บทบาทตาม โครงการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมระยะสั้น  
เป็นการเตรียมความพร้อมให้ผู้ประกอบการหน้าใหม่ โดยการอบรมวิชาชีพให้กับเกษตรกรจำนวนร้อยละ  
89.32 การให้ความรู้เน้นการปฏิบัติจริง เกษตรกรที่มีการรวมกลุ่มอาชีพจะประสบผลสำเร็จ เพราะได้รับการ  
อบรมพัฒนาต่อเนื่อง วิทยากรมีการนิเทศ ติดตามช่วยเหลือ ส่วนเกษตรกรรายย่อยการติดตามช่วยเหลือมีน้อย

ความคาดหวังของชุมชนและนักศึกษาต่อการพัฒนาอาชีพในชุมชน ต้องการสำรวจความ  
ต้องการอาชีพชุมชนอย่างจริงจัง กำหนดหลักสูตรวิชาชีพตามความต้องการของเกษตรกรและสอดคล้องกับ  
บริบทสังคม เน้นการให้ความรู้ด้านการบริหารจัดการ มีการติดตามช่วยเหลือเกษตรกรอย่าง ต่อเนื่อง ปัญหา  
และข้อเสนอแนะ คือ การจัดทำและพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบท การจัดตลาดนัดแรงงาน การ  
ประเมินและติดตามผลถึงสิ้นสุดโครงการ และการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น

ภาควิชา .....สารัตถศึกษา.....

สาขาวิชา.....พัฒนศึกษา.....

ปีการศึกษา....2545.....

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

# # 4383836427 : MAJOR FOUNDATION OF EDUCATION

KEY WORD : EXPECTED ROLE /ACTUAL/PERCEPTION/COMMUNITY COLLEGE

SUPANIDA YAVANOPAS : ROLES OF AGRICULTURE AND TECHNOLOGY COLLEGE IN COMMUNITY CAREER DEVELOPMENT : CASE STUDIES OF UBOLRACHATANI, YASOTHON AND ROIED PROVINCES : THESIS ADVISOR : AMORNWICH NAKORNTHAP, Ph.D 215 pp. ISBN 974-17-3233-3

The purposes of this study were 1) to study the roles of Agriculture and Technology College 2) Dealing with community career development, another is to study the expectation of learners and community workers with developments in community career. This research uses questionnaires in order to support the assumptions of this study. A first set of questionnaires were brought to a sample of 324 community workers. Another set of questionnaires were given to a sample of 125 community learners. And a third set was prepared for 124 teachers and professors.

In a different way, this research uses structured interviews for 15 community workers of the first sample, for 15 community learners of the second sample, as well as for 12 teachers and professors of the third sample. These structured interviews were analyzed showing percentage distributions, standard deviations, together with the use of an ordinal scale.

The research findings show important results as follow:

The role of agriculture and technology college in careers development with the following project: The Educational development of planning to the Agriculture for Life is aimed to provide education for the children of farmers who have less opportunities so as they can study 94.70% of the time spent by other children. Another aim is to provide free accommodation and give them sufficient capital to help them run their own farming business during their studies

The role of providing education (also supporting the existing environment by inviting the farmers who have their own business to be lecturers in the colleges) emphasizes on learning by doing i.e. to strengthen the skills of the new business owners. Therefore, students have to manage and sell their own agricultural products themselves.

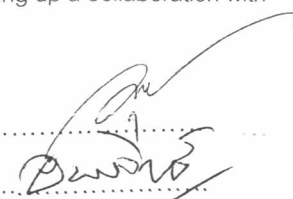
The role on the short-term agricultural careers training project is to provide skills to the new business owners by providing careers training to them at a level of 89.32%. This project emphasizes that the farmers who join the career groups will be successful because they will have the opportunity to keep training, the lecturers will be able to support them whereas the individual farmers would not have this kind of support.

The expectations of students and the community towards the agriculture and technology college in community career development, is that they have similar opinions such as organizing career fairs for the community. There are four problems and suggestions: Making and developing a curriculum, organizing a career market, making an evaluation and a follow up after the end of project, and finally setting up a collaboration with other organizations.

Department of Foundation of Education  
Field of study...Development Education  
Academic year ....2002.....

Student s Signature .....

Advisor s Signature .....



## กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาและความร่วมมือของหลายฝ่าย ซึ่งผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง และเป็นเกียรติอย่างสูง จึงขอขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้ ได้แก่ อาจารย์ ดร.อมรวิรัช นาคทรพรพ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทิพวรรณ เลชะวนิช และคณาจารย์ทุกท่าน ซึ่งได้กรุณาให้คำแนะนำปรึกษาและประสิทธิประสาทความรู้ในการศึกษาวิจัย ตลอดจนผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจแบบสอบถาม และให้คำแนะนำในส่วน of เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งงานวิจัยนี้คงจะขาดความสมบูรณ์ของเนื้อหาไปเป็นอย่างมากหากปราศจากความกรุณาของทุกท่าน

ขอขอบคุณอาจารย์พลชัย ป็องวิชัย ศึกษาพิเศษ 7 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยศโยธรที่เป็นผู้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการดำเนินการวิจัย ตลอดจนการช่วยเหลือในการเก็บข้อมูลภาคสนาม ขอขอบคุณคณาจารย์จากวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยียศโยธร อุบลราชธานี และร้อยเอ็ด จำนวนหลายท่าน ซึ่งได้อำนวยความสะดวก ดูแลช่วยเหลือให้คำแนะนำและเป็นกำลังใจให้การเก็บรวบรวมข้อมูลมีความราบรื่น สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ท้ายสุดผู้วิจัยขอขอบสิ่งดีงามในการวิจัยนี้ให้แก่ คุณพ่อวิฑิต ยาวะโนภาส และคุณแม่สุภาพ ยาวะโนภาส ผู้ให้โอกาสทางการศึกษาซึ่งสนับสนุนช่วยเหลือให้กำลังใจตลอดจนทุนทรัพย์แก่ผู้วิจัยจนทำให้เกิดวันนี้ขึ้นได้ นอกจากนี้ขอขอบคุณน้องสาวทั้งสองคน ญาติ ๆ และเพื่อน ๆ ทุกคนที่มีส่วนช่วยให้งานวิจัยนี้สำเร็จลงด้วยดี ขอตอบแทนความดีของผู้มีพระคุณทุกท่าน ทั้งที่มีได้เอ่ยนามและเอ่ยนามไว้ ณ ที่นี้ ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัย จงปกป้องคุ้มครองทุกท่านให้ประสบความสุขความเจริญตลอดไป

สุภณิดา ยาวะโนภาส

ศูนย์วิทยุวิทยุ  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

## สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	8
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
กรอบที่ใช้ในการวิจัย.....	8
นิยามและศัพท์เฉพาะ.....	11
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	12
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
แนวคิดและความหมายเกี่ยวกับบทบาท.....	14
บทบาทการดำเนินงานของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี.....	16
ขอบเขตและ โครงสร้างการบริหารงานของวิทยาลัยเกษตร และเทคโนโลยี	21
เหตุผลความจำเป็นในการจัดการศึกษาวิชาชีพเกษตร.....	22
บทบาทของชุมชนในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา.....	25
กระบวนการพัฒนาหลักสูตรเพื่อพัฒนาอาชีพในชุมชน.....	32
โครงการที่ 1 โครงการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมระยะสั้น.....	34
โครงการที่ 2 โครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต.....	36

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	59
	การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	59
	การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล.....	60
	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	64
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	66
5	สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	138
	สรุปผลการวิจัย.....	141
	อภิปรายผล.....	147
	ข้อเสนอแนะ.....	155
	รายการอ้างอิง.....	157
	ภาคผนวก.....	163
	ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	215


  
**ศูนย์วิทยทรัพยากร**  
**จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**



## สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	กรอบการวิจัยจำแนกตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	9
2	แสดงประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม.....	60
3	ตารางสรุปแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการสัมภาษณ์และสอบถาม.....	62
4	สรุปบทบาทของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในการพัฒนาอาชีพในชุมชน ตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต.....	76
5	สรุปการดำเนินงานของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในการพัฒนาอาชีพในชุมชน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู อาจารย์ นักศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด ยโสธร อุบลราชธานี ที่มีความเห็นสอดคล้องกัน 3 ลำดับแรก.....	77
6	สรุปการดำเนินงานของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในการพัฒนาอาชีพในชุมชน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู อาจารย์ นักศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด ยโสธร อุบลราชธานี ที่มีความเห็นสอดคล้องกัน 3 ลำดับสุดท้าย.....	78
7	ความเห็นเพิ่มเติมของผู้บริหาร ครู อาจารย์ เกี่ยวกับการดำเนินงาน โครงการ ปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต.....	79
8	ความเห็นเพิ่มเติมของนักศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงาน โครงการปฏิรูปการศึกษา เกษตรเพื่อชีวิต.....	81
9	สรุปการดำเนินงานของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในการพัฒนาอาชีพ ในชุมชน (โครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต)ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารครู อาจารย์.....	90
10	สรุปความคาดหวังของนักศึกษาต่อวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในการพัฒนา อาชีพในชุมชน.....	92
11	ตารางกำหนดการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมระยะสั้น.....	101
12	สรุปบทบาทของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในการพัฒนาอาชีพในชุมชน ตามโครงการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมระยะสั้น.....	110
13	สรุปการดำเนินงานของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในการพัฒนาอาชีพในชุมชน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู อาจารย์ ชุมชน จังหวัดร้อยเอ็ด ยโสธร อุบลราชธานี ที่มีความเห็นสอดคล้องกัน 3 ลำดับแรก .....	111

## สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
14	สรุปการดำเนินงานของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในการพัฒนาอาชีพในชุมชนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู อาจารย์ ชุมชน จังหวัดร้อยเอ็ด ยโสธร อุบลราชธานี ที่มีความเห็นสอดคล้องกัน 3 ลำดับสุดท้าย ..... 112
15	ความเห็นเพิ่มเติมของผู้บริหาร ครู อาจารย์ เกี่ยวกับการดำเนินงาน โครงการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมระยะสั้น ..... 113
16	ความเห็นเพิ่มเติมของชุมชน เกี่ยวกับการดำเนินงาน โครงการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมระยะสั้น ..... 115
17	สรุปการดำเนินงานที่ควรจะเป็นและเป็นจริงของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในการพัฒนาอาชีพในชุมชนตามความคิดเห็นของครู อาจารย์ ชุมชนตามโครงการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมระยะสั้น ..... 128
18	ตารางสรุปปัญหา ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในการพัฒนาอาชีพในชุมชน ..... 136
19	จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยที่เป็นครู อาจารย์ผู้สอน ..... 164
20	จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยที่เป็นผู้นำชุมชน/ชุมชน ..... 165
21	จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยที่เป็นนักศึกษา ..... 166
22	บทบาทของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในการพัฒนาอาชีพในชุมชน (โครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต) ตามความคิดเห็นของครู อาจารย์ ..... 168
23	บทบาทของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในการพัฒนาอาชีพในชุมชน (โครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต) ตามความคิดเห็นของนักศึกษา..... 172
24	บทบาทวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในการพัฒนาอาชีพในชุมชน (โครงการอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมระยะสั้น) ตามความคิดเห็นของชุมชน ..... 176
25	ความคาดหวังในบทบาทของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในการพัฒนาอาชีพ ในชุมชน ตามความคิดเห็นของนักศึกษา ..... 180
26	ความคาดหวังในบทบาทของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในการพัฒนาอาชีพ ในชุมชน ตามความคิดเห็นของชุมชน ..... 183